

**VELIKO PLAVO NEFORMALNO NEBO -
PREGLED DOGAĐANJA na projektu
„Neformalno obrazovanje u Evropi“**

MALI UVOD

Dragi zainteresovani čitaoci,

Pred Vama se nalazi dokumentovana prezentacija aktivnosti na projektu, koju smo nazvali „Veliko plavo neformalno nebo“. Pored asocijacija na pojedine filmske naslove, ovaj pregled događanja je dobio svoje ime prema citatu jedne od učesnica i edukatorke na našem projektu, a koji dobro odslikava radnu, inspirativnu, zanimljivu i zabavnu atmosferu u kojoj je ovaj projekat tekao:

“Sećam se da smo kao deca imali puzle koje su se sastojale od 5000 delića. U pitanju je bila panorama jednog grada, pri čemu je grad bio svega par centimetara na dnu slike, a sve ostalo na toj puzli je bilo veliko plavo nebo. Pretpostavljate koliko je bilo teško sklopiti takvu jednu slagalicu. Međutim, sećam se i koliko smo bili radosni kada smo uspeali da dođemo vrlo blizu kraja, do poslednja dva reda neba. Sada, na ovom treningu imam osećaj da smo konačno došli do ta dva poslednja reda slagalice...”. (Ružica, edukatorka iz Užica, trenerica na programu “Neformalno obrazovanje u Evropi”).

Ovaj pregled projekta nastao je sa namerom da se učesnici naših seminara podsete atmosfere u kojoj smo radili, ali je namenjen i široj javnosti - svima onima koji su zainteresovani da vide kako smo sklapali jedan po jedan delić ove naše NFO slagalice.

Nadamo se da će Vam ovaj pregled na interaktivan i zanimljiv način prikazati kako je tekao projekat “Neformalno obrazovanje u Evropi” i uputiti Vas u samu temu neformalnog obrazovanja, kao i u radionice koje smo radili u 7 gradova širom SCG.

Pa, da počnemo sa našom NFO slagalicom.

NFO SLAGALICA

PRVA

TRENING ZA BUDUĆE NFO-TRENERE I TRENERICE
ili
**KAKO SE JEDNOG TOPLOG JULA «KUVAO» PROGRAM SEMINARA
«NEFORMALNO OBRAZOVANJE U EVROPI»**

Jednog toplog jula, ne tako daleke 2005. godine, četiri neobična stvorenja su se okupila u Beogradu. Zovu se čudnim imenom – **NFO eksperti**, ali, kada im postanete prijatelji, možete ih dozivati i ovako: Maaaark, Marijaaaa, Darkoooo i Sonjaaaa.

Mark Tejlor (Mark Taylor), živi u Briselu, radi kao «freelance» trener i pisac. On je poznati evropski ekspert i praktičar iz oblasti neformalnog obrazovanja.

Sonja Čandek, trenerica iz Slovenije, radi u Centru za neprofitni menadžment.

Marija Gajić, trenerica iz SCG, radi u Grupi „InterArt“ iz Beograda. Član je trenerskih timova Saveta Evrope i Evropske komisije.

Darko Marković, trener iz SCG, član Grupe „Hajde da...“ i, takođe, član trenerskih timova Saveta Evrope i Evropske komisije. On je iskusan trener na nacionalnom i evropskom nivou.

Njihov zadatak je bio poseban: da okupe grupu isto tako neobičnih stvorenja, zvanih treneri-multiplajeri, i da sa njima sprovedu obuku za seminar „Neformalno obrazovanje u Evropi“, kao i da zajedničkim snagama naprave konačnu verziju priručnika za buduće seminare.

Trening za trenere je prošao:

RADNO...

U gostima nam je bila i Biljana Lajović iz Zavoda za unapređenje obrazovanja i vaspitanja – Centar za profesionalni razvoj zaposlenih:

KREATIVNO...

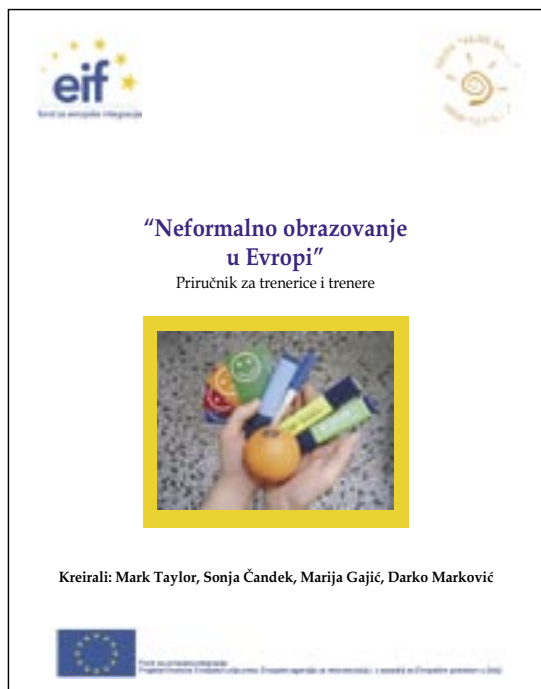

Sesija sa «trenerskim šeširima» – nakon radnog dana, imali smo osvrt na aktivnosti seminara i zajedno ih revidirali, prilagođavali.

I na kraju.....

PRODUKTIVNOOOO...

Napravljen je priručnik za seminar „Neformalno obrazovanje u Evropi“

DRUGA

KONFERENCIJA ZA ŠTAMPU ili BILI SMO U MEDIJA CENTRU

Konferencija za štampu, namenjena promociji projekta „Neformalno obrazovanje u Evropi“, održana je 9. septembra 2005.g., u beogradskom Medija centru. Na konferenciji su govorili:

Dušanka Milošević – savetnica direktora Nacionalne službe za zapošljavanje i načelnica za dodatno obrazovanje i obuku,

Darko Marković – trener, predsednik Grupe „Hajde da...“,

Ivana Ćirković – savetnica za omladinska pitanja pri Ministarstvu prosvete i sporta Republike Srbije.

„Istraživanja pokazuju da ima oko 32% nezaposlenih među mladim osobama do 30 godina. Njihov obrazovni nivo je dosta nizak: samo 2% ima visoko obrazovanje.“

„Evropa promoviše učenje tokom čitavog života, sa ciljem da do 2010. godine postane najkompetitivnija ekonomska sila **bazirana na znanju**. Neformalno obrazovanje je zato od velikog značaja za našu državu, jer pruža mogućnost ostvarivanja evropskih obrazovnih standarda.“

„Ukoliko želimo integraciju u evropske tokove, neophodno je da naše Ministarstvo prosvete kreira nacionalnu politiku za mlade. U tom smislu, neformalno obrazovanje može puno da doprinese da se mladi uključe u društveni i politički život od samog starta. Takođe, potrebno je na državnom nivou razvijati i podržati kulturu saradnje između formalno-obrazovnog sistema i neformalno obrazovnih institucija.“

„Moramo se ozbiljno baviti podizanjem obrazovnog nivoa, nivoa znanja i kompetencija koje su potrebne na tržištu, da bi se ubrzalo zapošljavanje mladih!“.

„Neformalno obrazovanje nudi mogućnost brzog odgovora na dinamične potrebe tržišta i društva. Prepoznavanjem i afirmacijom neformalnog obrazovanja priznaćemo mladima njihove kompetence, stečene u vanškolskom kontekstu, podržaćemo učenje tokom čitavog života, i približićemo se integraciji naše države u Evropsku Uniju.“.

OVO JE PUBLIKA:

A, OVO JE PUBLIKACIJA !

TREĆA

PUBLIKACIJA „NEFORMALNO OBRAZOVANJE U EVROPI“

Publikacija je zbirka članaka koje su pisali treneri-eksperti, članovi Grupe „Hajde da...“, kao i renomirani domaći i inostrani stručnjaci iz oblasti neformalnog obrazovanja, kao što su Peter Lauricen (Peter Lauritzen), aktuelni načelnik Omladinskog sektora Direktorata za omladinu i sport Saveta Evrope, Nik Padison (Nik Paddison), iz Programa Forum Syd Balkans, Ivana Ćirković, Lin Čizolm (Lynne Chisholm), profesorka Univerziteta u Insbruku (Austrija), Biljana Lajović, Tatiana Glišić, Adriana Resulbegović, Vladimir Kozbašić i drugi.

Ona pokriva brojne relevantne teme za oblast neformalnog obrazovanja: istoriju samog termina, savremene trendove razvoja neformalnog obrazovanja, izazove u vezi sa njegovim prepoznavanjem u Evropi, značaj za probleme zapošljivosti i socijalne inkluzije, razvoj standarda kvaliteta, neformalno obrazovanje u SCG itd. Dostupna je i na sajtu www.hajdeda.org.yu/nfo

ČETVRTA

SEMINARI O NFO ŠIROM SCG

Naš dvoipodnevni trening modul, pod nazivom „Neformalno obrazovanje u Evropi – korak ka prepoznavanju neformalnog obrazovanja u Evropi“, smo održali u 7 gradova: Subotici, Novom Sadu, Beogradu, Nišu, Užicu, Kragujevcu i Podgorici. Među učesnicima je bilo predstavnika nevladinog sektora, Ministarstva prosvete i sporta, škola i fakulteta, profesionalnih instituta, narodnih univerziteta i institucija za obrazovanje odraslih, Nacionalne službe za zapošljavanje, studenata, medija...

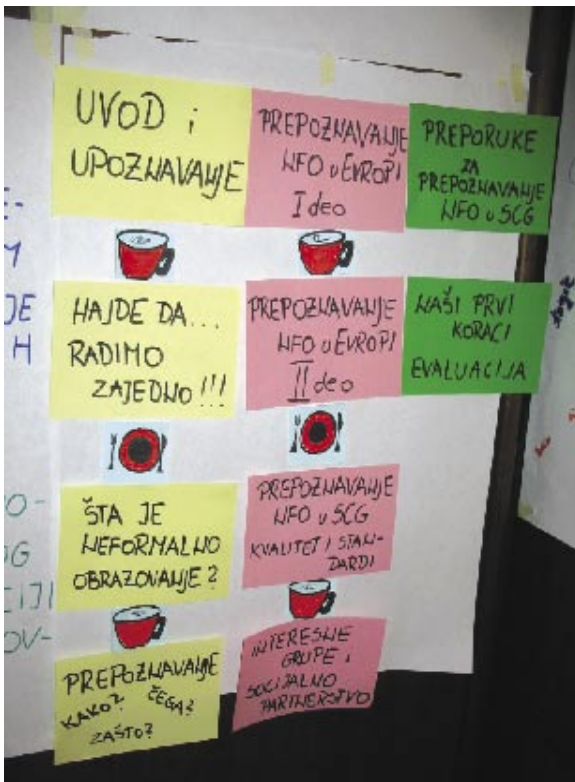
Učesnici i učesnice su na kraju seminara dobili publikaciju „Neformalno obrazovanje u Evropi“, kao i sertifikat o prisustvu na treningu.

Bavili smo se temama relevantnim za polje neformalnog obrazovanja:

TEME I CILJEVI SEMINARA

Teme seminara:

Neformalna metodologija rada podrazumeva fleksibilnost: u nedostatku zidova, i zavese mogu poslužiti za prezentaciju ciljeva seminara:

NEFORMALNO OBRAZOVANJE- ŠTA JE TO?

ANKETIRANJE SUGRAĐANA: Učesnici/ce su izašli/le na ulice da anketiraju svoje sugrađane.

Pitali su ih :

ŠTA MISLITE , ŠTA JE NEFORMALNO OBRAZOVANJE ?

BEOGRAD

NIŠ

PODGORICA

Evo nekih odgovora, koje smo nazvali «OLOVKA PIŠE NEFORMALNIM SRCEM» ☺:

- «To je nešto što naučiš 'usput'.»
- «Ne znam; to je nešto van škole... a, mislite na seminare? Ne, ne; seminari su deo formalnog obrazovanja - to je OK; mislim – kad je formalno onda je normalno ! To treba!»
- «To je nešto preko veze - upis preko veze, kada mu mama i tata to obezbede.»
- «Neformalno obrazovanje znači da možeš da kupiš sertifikat.»
- «To je ilegalan posao – bez sertifikata.»
- «To je kad nemaš diplomu. To je kad si nepismen.»
- «Neformalno obrazovanje je neregularno obrazovanje.»
- «Neformalno obrazovanje je krađa para!»
- «Obrazovanje koje nema oblik...»
- «To su oni ljudi koji ne idu u školu, pa moraju da se bave svim i svačim.»
- «Masonske i nevladine organizacije, koje žele da preuzmu svet!»
- «Obrazovanje koje nema cilj, nema plan i program.»
- «Ono što mož', a ne mora.»
- «To su oni što nisu obrazovani kako treba.»
- «Ljudi koji ne mogu da završe običnu školu.»
- «Životno iskustvo i cepanje drva.»
- «To je ovo što treba mom pomoćniku - ne zna ni ulje da promeni!» (automehaničar)
- «Pitajte gazdu, molim vas, ja ništa ne znam!» (radnica u kafiću)
- «Filozofski gledano, nije to ništa!» ☺

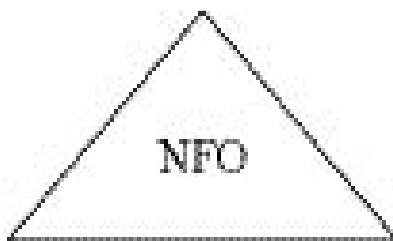
Filozofski, ali i praktično gledano, NFO sasvim sigurno **jeste nešto** i to nešto što nam može biti prilično važno kada je reč o **CELOŽIVOTNOM OBRAZOVANJU**:

Neformalno obrazovanje je plansko, organizovano i sistematsko sticanje znanja i vještina, koje se odvija izvan redovnog obrazovnog sistema, a ima za cilj povećanje radnih i profesionalnih kompetencija, kao i sveobuhvatnog kvaliteta života polaznika.

Primeri neformalnog obrazovanja su razni kursevi koji doprinose : razvoju **usko stručnih vještina** (frizerski, molerski kurs, daktilografski i sl.), **ličnom razvoju** (npr. kurs komunikacijskih vještina, stres menadžment...) i **razvoju aktivnog građanstva** (rešavanju određenih društvenih problema – prevencija nasilja, prevencija HIV-a itd.).

veštine (usko stručne) – VET ¹

aktivno građanstvo

lični razvoj (i životne vještine)

Formalno obrazovanje je sve ono što učimo kroz školski sistem (osnovnu, srednju školu, fakultete...).

Informalno obrazovanje su sva ona učenja iz iskustva, koja stičemo u svakodnevnom životu (stvari koje učimo u porodici, od prijatelja, na poslu, u razgovoru sa kolegama, u slobodno vreme, u zajednici...); to je ono što naučimo bez jasne i svesne namere da neko znanje usvojimo.

NFO, IFO i FO se prepliću kao niti u pletenici, čineći CELOŽIVOTNO OBRAZOVANJE:

PREPOZNAVANJE- ŠTA, ZAŠTO I KAKO PREPOZNAJEMO

U oblasti NFO možemo raditi na prepoznavanju profesije NFO praktičara, NFO programa, stečenih veština i kompetencija itd.

EVO NEKIH RAZLOGA ZAŠTO JE VAŽNO RADITI NA PREPOZNAVANJU NEFORMALNOG OBRAZOVANJA:

- zbog korisnike (učesnika NFO programa): omogućiti im da njihove kompetencije stečene u NFO budu vrednovane i prepoznate na tržištu rada,
- zbog NFO programa: da dobiju zalužen legitimitet i vidljivost,
- zbog praktičara/trenera/edukatora: da dobiju prepoznavanje profesije kojom se bave,
- zbog formalno-obrazovnog sistema: da dobiju važnog partnera na zajedničkom putu celoživotnog obrazovanja,
- zbog društva: da se poveća obrazovani nivo stanovništva, podržavajući učenje tokom čitavog života,
- zbog države SCG: da se približi Evropskoj Uniji.

PREPOZNAVANJE NFO U EVROPI

EVROPSKA SLAGALICA – institucije Evrope:

SAVET EVROPE

EVROPSKA UNIJA

Savet Evrope i Evropska Unija su doneli niz dokumenata koji se odnose na važnost priznavanja i prepoznavanja neformalnog obrazovanja.

U Lisabonu, 2000. godine, Savet Evropske Unije je postavio ambiciozni cilj da **Evropa do 2010. godine** postane najkompetitivnija ekonomska sila bazirana na znanju (da Evropa postane **društvo znanja**).

U Evropi su kreirani i različiti **instrumenti prepoznavanja** kompetencija stečenih kroz neformalno obrazovne programe: Finski indeks za slobodne aktivnosti, Slovenački NEFiks (indeks neformalnog obrazovanja), Euromed, Omladinski pasoš (Youth Pass), Europass, Portfolio za omladinske radnike, razni sertifikati itd.

PREPOZNAVANJE I KVALITET NFO U SCG

Razgovarali smo o tome koliko su kod nas , u SCG, prepoznata iskustva, znanja i veštine koje smo stekli kroz neformalno obrazovanje:

„Nema omladinske politike na nacionalnom nivou. Akcioni plan za mlade je razvijen u Vojvodini, ali u ovom trenutku još uvek nije prošao Skupštinu.“

„Sertifikati stečeni kroz NFO programe uglavnom nisu zvanično prepoznati na tržištu rada.“

„ NFO programi usmereni na stručno usavršavanje nastavnika u Srbiji su prepoznati od strane Ministarstva prosvete i akreditovani. Standardi pri akreditaciji programa za nastavnike su jasno definisani.“

O programima za stručno usavršavanje nastavnika nam je govorila i Lidija Miškeljin, iz Zavoda za unapređenje obrazovanja i vaspitanja – Centar za profesionalni razvoj zaposlenih.

Zaključak ove sesije je bio da mi imamo puno potencijala i resursa kada je u pitanju neformalno obrazovanje. Imamo mnogo organizacija koje rade kvalitetne NFO programe. Važno je poraditi na društvenom prepoznavanju i vidljivosti neformalnog obrazovanja.

INTERESNE GRUPE I SOCIJALNO PARTNERSTVO

Za afirmaciju neformalnog obrazovanja potrebno je uključiti sve zainteresovane društvene grupe i pojedince (eng. stakeholders). Učesnici su nabrojali čak 17 interesnih grupa za NFO, pa ćemo pomenuti samo neke: Ministarstvo prosvete i sporta, Nacionalna služba za zapošljavanje, nevladine organizacije, treneri /edukatori / NFO praktičari, omladinske organizacije, narodni univerziteti, poslodavci i mnogi drugi.

Zaključili smo da se socijalna partnerstva između ovih interesnih grupa mogu ostvarivati kako na polju **sličnih**, tako i na polju **komplementarnih** interesa.

PREPORUKE ZA PREPOZNAVANJE NFO U SCG

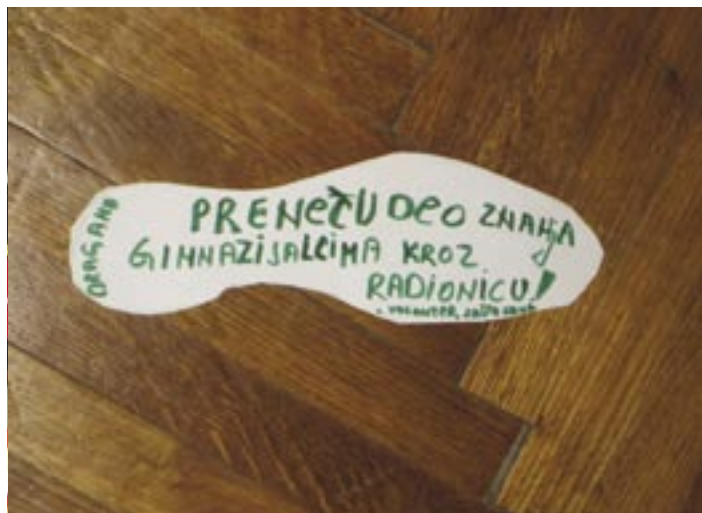
U ovoj sesiji su pisane preporuke, koje možete pročitati na početku ovog dokumenta. Ovde ćemo prikazati duhovite i šaljive interese za priznavanje neformalnog obrazovanja.

Ako ste se ikada pitali zašto bi treneri/edukatori neformalnog obrazovanja želeli da se neformalno obrazovanje afirmiše i da njihovo zanimanje edukatora bude priznato u društvu, evo nekih «razloga» ☺ :

- «da putuju po seminarima i ne rade previše», ☺
- «da pobjegnu od familije i malo ugase mobilne telefone»,
- «da traže polutke preko sindikata»,
- «... a dvoje su se tako i smuvali!». ☺

MOJ PRVI KORAK KA PREPOZNAVANJU NFO

- «Upoznaću svoje kolege sa ciljem, svrhom i sadržajem ovog seminara.»;
- «Predložiću da se u mojoj organizaciji napravi neka vrsta indeksa neformalnog obrazovanja, kao što je Nefiks ili Portfolio za omladinske radnike.»;
- «Održaću prezentaciju kolegama-nastavnicima o ovom seminaru.»;
- «Napisaću članak u svojim novinama o neformalnom obrazovanju i radu Grupe 'Hajde da...'.».
- ....

DODELA SERTIFIKATA I KRAAAAJ

Preporuke za afirmaciju NFO u SCG su napisane.....

MOŽEMO DA PROSLAVIMO OOOOO.....

PETA

INICIJATIVE UČESNIKA

Zadovoljstvo nam je da primetimo da su neki od učesnika i učesnica na treninzima u okviru ovog projekta inicirali i sopstvene akcije u cilju daljeg promovisanja i afirmacije neformalnog obrazovanja. Te inicijative su svakako doprinele pojačavanju efekata ovog projekta, a, nesumnjivo, i samom procesu popularizacije neformalnog obrazovanja.

Najbrojnija su bila pojavljivanja u različitim štampanim i elektronskim medijima, od lokalnih do nacionalnih. U gotovo svim gradovima gde su držani trenizi bilo je ovakvih inicijativa. U Beogradu su tokom septembra i oktobra izašla tri članka u listu «Prosvetni pregled», čija je autorka Snežana Popović, jedna od učesnica prvog beogradskog treninga. Imali smo gostovanja u «Jutarnjem programu», RTS1, na Radiju Subotica i na subotičkoj YUEco televiziji, na RTV Kragujevac (i na radiju i na televiziji), na niškoj ART televiziji, kao i u lokalnim novosadskim medijima (televizija i novine).

Takođe, pored zvanične internet prezentacije postavljene na sajtu Grupe «Hajde da...», vest o projektu «Neformalno obrazovanje u Evropi» postavljena je na još nekolicinu web adresa. Interesantno je da smo postigli i to da, kada se na internet pretraživaču Google ukucaju reči «neformalno obrazovanje», prvi na listi rezultata pretrage je link ka sajtu Grupe «Hajde da...».

Sudeći po učesničkim inicijativama, predstavljanje evropskih knjižica za evidentiranje neformalnih edukacija je takođe bilo prilično inspirativno i značajno za njih. Tako, u Nacionalnoj službi za zapošljavanje je pokrenuta inicijativa za kreiranje domaćeg pandana ovim knjižicama. Ideja je prihvaćena i, prema informacijama koje imamo, u Nacionalnoj službi za zapošljavanje se već radi na njenom koncipiranju, a izvesno je da će i Grupa «Hajde da...» uzeti učešća u tom procesu.

Poznato nam je da su krenule i paralelne, izolovane akcije sa sličnom svrhom. Npr. Udruženje građana «Kula» namerava da, za potrebe svojih članova, načini sličan dokument.

Beogradsko Udruženje studenata sa hendikepom je u interni upitnik za organizacije-članice svoje mreže uvrstilo i pitanja o neformalnim edukacijama koje su njihovi članovi/ce prolazili/le. Koliko nam je poznato, istraživanje je u toku, a podaci koji budu dobijeni biće jednim delom i relevantan pokazatelj stanja neformalnog obrazovanja u našoj zemlji (istina, na specifičnom, selekcionisanom uzorku).

Jedan od učesnika iz Užica je brucošima tamošnjeg BK Univerziteta održao predavanje o značaju neformalnog obrazovanja za lični i profesionalni razvoj pojedinca i tzv. dodatku diplomi, koji je na ovaj Univerzitet uveden počev od ove školske godine, dok je u Evropi jedan od uobičajenih i obaveznih dokumenata.

Interesantno je da su učesnici koristili iskustva i znanja stečena na treninzima i u čisto lične svrhe. Tako, učesnica iz Novog Sada se na intervjuu za posao, koji nije bio direktno u domenu njene struke, pozvala na svoja neformalno-obrazovna iskustva i zahvaljujući tome – dobila posao!

Konačno, Federacija nevladinih organizacija Srbije (FENS) je na jednom od svojih poslednjih sastanaka, kome je prisustvovala i jedna od naših učesnica, donela zvaničnu odluku da će podržati proces validacije neformalnog obrazovanja u SCG i da će se založiti za ustanovljavanje zvaničnog tela, koje bi se bavilo pitanjima prepoznavanja neformalnog obrazovanja u našoj zemlji. Ako se ima u vidu da FENS broji više desetina organizacija-članica, jasno je da će ovakva podrška biti više nego dobrodošla!

I to nije kraj! U ovom trenutku, Grupa «Hajde da...» je već pokrenula niz inicijativa, samostalno ili u saradnji sa drugim organizacijama i institucijama aktivnim na ovom polju, koje predstavljaju nastavak dosadašnjeg rada na polju promocije neformalnog obrazovanja.

ŠESTA

KO SU BILI TRENERI

A, evo i naših NFO trenera :

Suzana Krstić, Marko Pejović, Dijana Kopunović, Sanja Marković,

Adriana Resulbegović, Marija Gajić, Mark Tejlor,

Darko Marković, Jelena Ranković,

Ružica Marjanović, Jelena Jovanović,

Milana Dželetović, Aleksandra Vidanović,

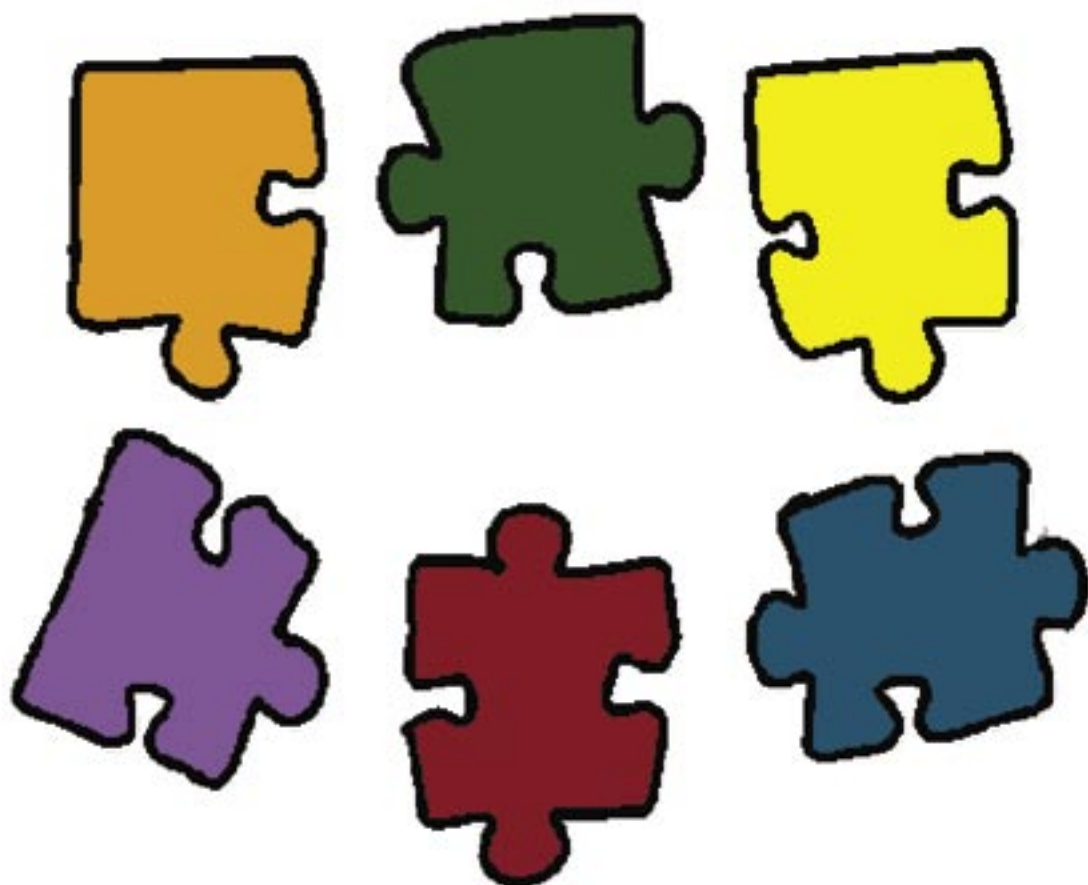
SEDMA

A KO SU BILI UČESNICI

POSLEDNJA DVA REDA SLAGALICE ...

ZAHVALNICA

Od malih nogu nas uče da smo zajedno «i lepši i jači»! Zato, ovom prilikom želimo da se zahvalimo svima onima koji su nam pomogli da se dobar glas o projektu «Neformalno obrazovanje u Evropi – korak ka integraciji Srbije i Crne Gore u zajednički evropski obrazovni prostor» čuje toliko daleko i glasno. Razni ljudi su, u raznim trenucima, doprineli na različite načine:

imali ideje, znanja, iskustva, mišljenja i nesebično ih podelili sa nama,

verovali u nas i bodrili nas kada posustanemo,

ljubazno nam ustupili radni prostor, knjige, opremu,

kuvali nam kafu,

spremali nam hranu,

bili kreativni i konstruktivni (i to delili sa nama),

telefonirali i pisali mejlove,

pregovarali, dogovarali, zagovarali, nagovarali, ugovarali...

... i radili sve druge manje ili više omiljene, ali svakako vrlo važne poslove i poslice. Neke od njih smo poimence spominjali, većinu – preko njihovih organizacija, a na sve smo mislili kada smo rekli: Veliko hvala! Nadamo se da smo i mi u Vama ostavili traga, kao što ste Vi u ovoj publikaciji i ovom projektu!

SPISAK ORGANIZACIJA I INSTITUCIJA ČIJI SU PREDSTAVNICI/CE UČESTVOVALI NA TRENINZIMA

- AKUD «Lola», Beograd
- Alternativna akademska obrazovna mreža, Beograd
- Beogradska otvorena škola
- CAZAS, Podgorica
- CEDEUM, Beograd
- Centar kreativnog obrazovanja, Beograd
- Centar za civilno-vojne odnose, Beograd
- Centar za građansko obrazovanje, Podgorica
- Centar za interaktivnu pedagogiju, Beograd
- Centar za kulturu «Stari grad», Beograd
- Centar za menadžment i edukaciju, Kragujevac
- Centar za obrazovanje i odgoj «Don Boško», Podgorica
- Centar za obrazovanje i razvoj preduzeća, Bačka Topola
- Centar za prava deteta, Beograd
- Centar za primenjenu psihologiju, Beograd

- Centar za razvoj civilnih resursa, Niš
- Centar za razvoj neprofitnog sektora, Beograd
- Centar za ruralni razvoj, Novi Kneževac
- Centar za stručno obrazovanje, Podgorica
- Centar za volontere, Novi Sad
- CHF, Podgorica
- CRNVO, Podgorica
- Crveni krst – Kragujevac i Subotica
- XIV beogradska gimnazija
- Dečje odeljenje Klinike za psihijatriju, Novi Sad
- Društvo za unapređenje i zaštitu mentalnog zdravlja dece i mladih, Niš
- Društvo za unapređenje obrazovanja, Beograd
- Ekološko društvo Dragačevo, Guča
- Ekumenska humanitarna organizacija, Novi Sad
- Forum Syd Balkans Programme – kancelarije u Beogradu, Novom Sadu, Podgorici i Subotici
- Gimnazija «Svetozar Marković», Novi Sad
- Grupa za psihosocijalnu podršku, Niš
- Helsinški odbor za ljudska prava, Kragujevac
- IAN Telecentar, Beograd
- Inicijativa mladih za održivi razvoj, Kragujevac
- Institut za andragogiju Filozofskog fakulteta Beogradskog univerziteta
- JAT Airways
- JNP «Prosvetni pregled»
- Klub demokratske omladine Užica
- Kreativni centar «Mediteran», Podgorica
- «Kuća za mlade», Niš
- Mašinski fakultet Univerziteta u Kragujevcu
- Ministarstvo prosvete i sporta Republike Srbije
- Ministarstvo za rad, zapošljavanje i socijalnu politiku Republike Srbije
- Muzej na otvorenom «Staro selo», Sirogojno
- Nacionalna služba za zapošljavanje – filijale Beograd, Kragujevac, Novi Sad, Subotica
- Narodna kancelarija Predsednika Republike
- Nepušački edukativni centar, Kragujevac
- Novosadsko udruženje studenata sa hendikepom
- NU «Božidar Adžija», Beograd
- NU «Braća Stamenković», Beograd
- NVO «Alternativni krug», Kragujevac
- NVO «Beli štap», Beograd
- NVO «Čovekoljublje», Beograd
- NVO «Digital Culture», Subotica
- NVO «Emprona», Novi Sad
- NVO «Građanski savet», Kragujevac
- NVO «Inicijative», Prokuplje
- NVO «Protekta», Niš
- NVO «PsihoN», Niš
- NVO «Škola mira», Kragujevac

- NVO «VelikiMali», Pančevo
- Odred izviđača «Josif Pančić», Niš
- Omladina Liberalno-demokratske stranke, Užice
- Omladinska nevladina organizacija, Novi Sad
- Omladinski savet Vojvodine, Novi Sad
- Opštinsko veće Užica
- OŠ «Desanka Maksimović», Niš
- OŠ «19. oktobar», Maršić
- OŠ «Jovan Mikić», Subotica
- OŠ «Ratko Vučićević», Niš
- OŠ «Stari grad», Užice
- OŠ «Sveti Sava», Toponica
- OŠ «Učitelj Tasa», Niš
- OŠ «Vladimir Nazor», Đurđin
- OŠ «Vuk Karadžić», Kragujevac
- Pokrajinski sekretarijat za sport i omladinu, Novi Sad
- Politehnička srednja škola, Subotica
- Predškolska ustanova «Naša radost», Subotica
- Prva tehnička škola, Kragujevac
- Regionalna agencija za ekonomski razvoj Šumadije i Pomoravlja, Kragujevac
- Regionalni centar za profesionalni razvoj zaposlenih u obrazovanju, Niš
- Regionalni centar za talente, Kragujevac
- Romski ženski centar «Bibija», Beograd
- Savez izviđača grada Niša
- Sindikat uprave i pravosuđa Crne Gore
- Specijalna OŠ «Žarko Zrenjanin», Subotica
- Srednja poljoprivredna škola, Zrenjanin
- SKC, Niš
- «Škola više», Podgorica
- Školska uprava - Beograd, Kragujevac, Niš, Novi Sad, Užice
- «Tango», Kragujevac
- Teledom savez SCG, Bačka Topola
- Top Career, Beograd
- Udruženje «Mladi i igra», Subotica
- Udruženje građana «Eureka»
- Udruženje građana «Kula»
- Udruženje građana «Perform»
- Udruženje predavača i trenera, Beograd
- Udruženje Roma «Oaza», Beograd
- Udruženje Roma «Roma Informatika», Beograd
- Udruženje Roma «Sv. Georgije», Kragujevac
- Udruženje studenata ekonomije Univerziteta u Kragujevcu
- Udruženje studenata sa hendikepom, Beograd
- Viša škola za obrazovanje vaspitača, Subotica
- Zastava – obrazovanje i zapošljavanje, Kragujevac

O GRUPI HAJDE DA...

Oснаživanje pojedinca/ke da razvija svoje potencijale, ostvaruje skladnije odnose sa drugima i drugačijima i aktivno učestvuje u stvaranju humanijeg društva.

Misija Grupe “Hajde da...”

Grupa “Hajde da...” počela je sa radom aprila 1999, kao inicijativa grupe studenata psihologije sa ciljem da svoja profesionalna znanja iskoriste u rešavanju društvenih problema. Grupa je formalno registrovana kao nevladina organizacija (NVO) u novembru iste godine.

Tokom prvih pet godina rada, Grupa “Hajde da...” je postigla značajne rezultate u promociji neformalnog obrazovanja, razvoja mirovno-obrazovnih programa, unapređenju kvaliteta treninga i rada sa mladima u našoj zemlji.

Možemo reći da smo u ovom periodu uspeli da ostvarimo većinu ciljeva postavljenih na početku našeg rada. Ipak, postoji još mnogo stvari koje treba uraditi da bi ostvarili našu **VIZIJU**- *Društvo koje uvažava ljudsko dostojanstvo i podržava razvoj slobodnog/e, odgovornog/e i aktivnog pojedinca/ke.*

Strateški ciljevi za period 2004-2007. godine:

1. Podrška mladim ljudima da postanu aktivni građani kroz neformalno obrazovanje, javno zastupanje, umrežavanje i priključivanje evropskim inicijativama.
2. Aktivan i kontinuiran doprinos izgradnji mira i humanijeg društva kroz mirovno obrazovanje, interkulturalno učenje i promociju ljudskih prava.
3. Osnaživanje pojedinaca da razviju svoje lične potencijale i kvalitetne međuljudske odnose kroz psihosocijalni i savetodavni rad.
4. Afirmacija neformalnog obrazovanja kroz implementaciju trening programa i njihovu promociju na nacionalnom, regionalnom i evropskom nivou.
5. Promocija vrednosti civilnog društva kroz multimedijalnu produkciju i izdavaštvo.
6. Kreiranje strategije i programa samoodrživosti i razvoja ljudskih resursa grupe.

Za više informacija o aktivnostima, kontaktirajte Grupu “Hajde da...”:

Grupa “Hajde da...”
Resavska 21, 11000 Belgrade
Serbia and Montenegro
Tel: ++381 11 33 43 820, 32 30 474
E-mail: hajdeda@eunet.yu
Website: www.hajdeda.org.yu